

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na zaključnem srečanju 60. študijskih dni DRAGA 2025**

Opčine, 14. september 2025

Velja govorjena beseda.

Spoštovane, spoštovani, cenjeni prejemnik Peterlinove nagrade.

Naj se vam najprej zahvalim za povabilo – v čast in veselje mi je, da sem v vaši družbi. Drago povezujemo s številnimi vrlinami, kot so ljubezen do sočloveka ter sposobnost in moč dialoga. Ti dve vrlini, ljubezen do sočloveka in dialog, se ne izključujeta, a nam obeh v dandanašnjem času resnično primanjkuje. Dovolite mi torej, da v zvezi s tem z vami delim nekaj svojih razmišljanj.

Kot civilizacija smo močno napredovali na gospodarskem in znanstvenem področju. Prav smešno je gledati posnetke današnje mladine, ki ne zna niti vklopiti računalnikov, ki jih je pred 30 leti poganjala programska oprema Windows 95. Danes imamo tedanje velike 'škafle' na ročni uri. Toda kljub vsemu napredku, ki ga je človeštvo doseglo, nismo uresničili ciljev, zapisanih v Ustanovni listini OZN, sprejeti ne pred 30, ampak 80 leti. Dogajajo se agresije na tuja ozemlja, za katere smo mislili, da so stvar preteklosti. Grozovite teroristične napade in genocidna ravnanja spremljamo ob trpkem spoznanju, da je zaveza »nikoli več« preprosto pozabljena. Obrambna vojna aktualne izraelske vlade pred Hamasom že dolgo ni več obrambna in cilj v Gazi, peklu peklov, ni več skrit: očistiti Gazo s pregonom Palestinecev z njihovih domov.

Gaza postaja simbol tega, kar se potihoma širi med nas: vera v človekovo dostojanstvo ni več univerzalna. Nanjo pozabimo ob srečanju z nekom, ki pripada napačni etnični skupnosti ali veri. Veri, spoštovane in spoštovani, veri! Kateri Bog hoče vojno? Kateri Bog uči, da smemo ogrožati življenje sočloveka? Kateri Bog ne uči, da moramo živeti v miru in sožitju? Vsi skupaj se premalokrat sprašujemo, ali je naša vera iskrena, ali pa nas v življenju vodijo sebičnost, sovraštvo, nestrpnost, kjer je vera uporabljena izključno kot opravičilo za vse grozote, storjene soljudem. To, spoštovane in spoštovani, ni prav. To je greh.

Podobno primitivno je tudi reševanje težav v mednarodnih odnosih. Dolgo smo živeli v času hladne vojne in nezaupanja med narodi. Po padcu Berlinskega zidu smo živeli v zlatem obdobju multilateralizma, padca meja, zbliževanja med narodi in rojaki na obeh straneh meje. Iskreno smo upali, da bo 21. stoletje v zgodovinske knjige zapisano kot obdobje, ko smo res začeli živeti kot mednarodna skupnost. Žal zdaj spet živimo v časih, ko se svet znova spreminja v multipolarno temo. Moč se izkazuje kot ključna spremenljivka, ki poganja mednarodne odnose. Interesi posameznih držav imajo prednost pred skupnim dobrim. Mantra »naredite mi to državo spet veliko« je nalezljiva.

Obujanje stare slave neke države ni mogoče brez neposredne grožnje sosedom. Tako ravnanje se dogaja nedaleč stran od nas ob brutalni agresiji Rusije nad Ukrajino.

Spoštovani. Nimam čarobne paličice in nimam takojšnje rešitve za nastale težave. Vendar bi se o tem želela pogovoriti z vami. Ne samo boj za človekovo dostojanstvo, tudi zagotavljanje dialoga je danes pomembnejše kot kdaj koli prej. Želim slišati vaše modre besede. Zato naj sklenem s prepričanjem, da je svet, v katerem želim živeti, svet, v katerem je mir, ne vojna, normalno stanje.

Ta mirni svet lahko temelji le na solidarnosti in trajnostnem razvoju, kjer ne bo povoda za medsebojne napetosti in konflikte. Trajnostni razvoj pomeni trajnostni razvoj za vse, ne samo za posvečene, zato si moramo prizadevati za razvojno pravičnost. Vendar je govoriti o trajnostnem razvoju nesmiselno, ko milijoni ljudi trpijo lakoto in so podhranjeni, milijoni mladih pa nimajo prihodnosti. Ne smemo misliti, da gre za oddaljene strahote. Da, na primer, mladi trumoma bežijo z Zahodnega Balkana, ki kot da nima evropske prihodnosti, ni dobro za nikogar, še posebej ne za evropski integracijski proces. A kaj jim lahko ponudimo, da ostanejo? V družbi, v kateri dostojno življenje za vse temelji na trajnostni, ljudem in naravi prijazni gospodarski in socialni usmeritvi, mora razvojna pravičnost imeti svoje logično mesto.

Misliti je treba tudi na prihodnje generacije. Te bodo, kot kaže, podedovale ne samo nerešene in grozovite vojne, temveč tudi našo nesposobnost učinkovito reševati težave zaradi podnebnih sprememb. Podedovale bodo tudi čedalje bolj razdeljene družbe. Še je čas, da naših grehov ne prenesemo na njihova pleča. Zato niti uveljavljanje vrednot, kot sta dostojanstvo in dialog, niti uresničevanje razvojne pravičnosti ne smejo biti oddaljena vizija ali znanstvena fantastika. Ker to, kar se dogaja okoli nas, to, kar počnemo, to nismo mi. Vrednote, o katerih govorim, so eksistenčne. Brez globoko etične usmeritve mednarodne skupnosti ne bomo preživeli ne kot Evropa ne kot civilizacija.